

SLOVENSKI NAROD.

"Slovenski Narod" velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	K 24—	v upravnitvu prejemem:	K 22—
celo leto	12—	celo leto	11—
pol leta	6—	pol leta	5—50
četr leta	2—	četr leta	1—90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, (1. nadstropje na levo), telefon št. 34.

Sodnik - Slovenec — uboga para!

Z ogorčenjem smo že porocali, da je bilo koncem leta 1909 imenovanih v graškem okrožju več višesodnih svetnikov, med njimi pa en sam Slovenec. Nemški svetniki so zopet preskočili lepo število svojih slovenskih tovarišev; s kako pravice?

Graška gospoda ima na taka vprašanja vselej takoj principijelen odgovor, s katerim pomika svoje izvoljence na višje stolice. Nekaj časa je veljalo laži-načelo, da ne more naprej niti v 7. red, kadar ni delj časa deloval v civilnem svetstvu, ker kazensko sodstvo da je nekako slabše vrste. To načelo so seveda prebrnili, kadar jim je kazalo drugače; saj »so celo gospode od državnega pravdinstva, uradujoče pač zgolj v kazenskih stvareh, imenovali za sodne svetnike«. Tako se je pred 7 leti zgodilo sedaj drugič povisanemu dr. Smoleju, češ, da je v sodstvu bolj na mestu.

V 6. činovni red pa navadno niso pomikali sodnikov, ki niso delj časa imeli vodilnih mest v civilnih senatih. Vodstvo takega senata seveda se ne daje sposobnosti, kajti znamenitosti so nam bili taki predsedniki civilnih senatov, ki so z veliko silo presekali ustne razprave in so vse odločajoče rešitve milostno prepreseli **avskultantom in praktikantom**.

Nek tak senat so sicer hudo muščno nazivali »der Antensenat«, ampak njegov predsednik, ki ga je postavil naklonjeni sodni predstavnik, je imel vendar up na tretjo zvezdo v zlatem ovratniku.

Ob sedanjih imenovanjih pa je kazalo prevrniti tudi to vido, kajti višimi svetniki v Celju so bili imenovani: pl. Garzaroli, ki je le predsednik kazenskemu senatu, dr. Smolej, ki je bil le navaden član v civilnem senatu in Kotzian, ki je hodil mesto sodnega predsednika pregledovat okrajna sodišča, če se ravnajo tečno tako, kakor je začrtno v uradno dočlenih vprašanjih. Med mlajšimi svetniki je bil izmed Slovencev povišan edini Kavčnik ljubljanskega sodišča, toda gotovo ne, ker je član ondolnega civilnega senata, tudi ne, ker je sestavil dobro slovensko knjižo »izvršilni red« — to bi bila celo

ovira njegovemu uradnemu napredku —, ampak ker je tudi sodni inspektor za okrožje tržaškega nadodisca. Pri tem poslednjem imenovanju nima torej graška gospoda nobenih zaklag, Kavčnik je bil imenovan na račun tržaškega okrožja.

Zastonj torej iščemo stvarnih vzrokov temu, da so zopet nekateri svetniki nemškovalnih načel preskočili toliko vzornih, politično mirnih kolegov slovenske narodnosti; pravili vzrok tiči samo v volji in moči nemškega »Volksratsa«. Vsa imenovanja v graškem okrožju so prikrovjena le v nemčevalne svrhe, za katere se vidijo poteze odločilnih faktorjev že pri imenovanju — avskultantov! Kakor pri teh pričetnikih, tako odločuje tudi pri napredku vseh vrst sodnikov le zasebna zahrbntna korespondenca med predsedništvom in »zaupnikom«. Pač imajo posebno stavljeni personalni senati vsako leto kvalificirati sodniške uradnike, ampak na to kvalifikacijo se ne daje dosti. Saj nima odločevati niti spričevalo izprševalne komisije, da si napravil z dobrim vpeshom sodniški izpit, mnogo več velja pismo »ekscepcion«, da nisi znal skoro ničesar.

Tako se že idealno navdahnjenim sinom justicije jemlje vse prepričanje v enaku in pravčeno oceno o znanju in zmožnosti vsakterega terjem ostaja bridka skušnja, da še vedno veljajo navodila servilnega birokratizma, kako treba paziti na vsek kihlijaj svojega predstojnika in kazati mu hinavsko lice v pasji ponižnosti. Ni se čuditi, da se najboljši absolventi odtegnejo vstopu pri sodišču in graškega nadodisca, ker ravnanje z njimi odgovarja bolj novostrujnim fantazijam otroškega vrstva, kakor pa nazorom, ki veljajo v ustavnih državah o samostojnosti polnoletnika in sodniški neodvisnosti, ki so jo upali kedaj učakati.

Kakor z mladino tako se ravna slično tudi z osvetilimi našimi sodniki. Odločilni krogci imajo za slovenskega sodnika pač vse drugo merilo, kakor za druge. Vsestransko razpravljanje velja drugod za temeljito, pri nas za preobširno, nestvarno; kratek opis je drugod »jedrnate«, »vzoren«, »zenjalen«, pri nas »nedostaten«, »brez forme«. Dobro podprtje nasprotne glasovanje se ima drugod vsaj za zanimanje o stvari, pri nas le za sitnobo in zavoro! Rezultat ta-

kih pismenih in ustnih mnenj je, da se ti avancement vstavi pri VIII. ali gotovo VII. činovnem razredu! Pri uničevanju take vrste pa so dosti krivi naši domaći predstojniki sami. Žalostno je, da naši rojaki, ki so jih spustili na 7. ali celo 6. klin uradne lestvice, sanjajo kakor stari očak Jakob na potu, kjer je ugledal Rahelo, samo še o zlati nebesni lestvi od 5. klina navzgor ter da so mnogokrat proti lastnemu prepričanju na uslužbo, ali vsaj molčeče priče prej opisanim mahinacijam. Nekateri čutijo v sebi vse lastnosti vojaškega feldvebla, dajo pridejenim kolegom čutiti absolutistično svoje sredstvo tudi v stvareh, ki nimajo ničesar opraviti s sodniškimi stvarmi, kar pa vendar daje Slovencu nenaklonjenim krogom začrtljeno oviro v napredku. Pri nemškem naraščaju, ki je stvarno slabotnejši, pa navadno ni takih nekolegialnih ovir in zato se lahko pogosto vrše tisti preskok slovenskih pravnikov, ki tolikrat razburajo ves slovenski svet. Usoda hoče, da marsikateri tak omejen vodja vendar ne dobi pričakovane zasluga, da niti samega »naslovane«; po pravici jim kličemo: Ofelije, pojrite — v pokoj!

Posledica vsemu ravnanju proti slovenskim sodnikom pa je, da prihaja med sodništvo vedno več Nemcev in nemčurjev, ki bodo v kratkem zasedli vsa odličnejša mesta, ako se odločilni faktorji združeno ne uprojih manevrom. Očito je, da slovensko uradovanje zadnjih dvajset let ni napredovalo na Kranjskem, mnogo pa nazadovalo na Štajerskem in Koroškem.

Naši narodni nasprotniki imajo pravo prepričanje, da je uradnik, posebno sodnik, važen in odločilni faktor tudi v socijalnem življenju, da je mirna, toda gotova opora na rodnomu razvoju na vse strani. Isteča prepričanja so tudi Čehi, saj je znano, kako so vladu prisili, da je pomaknila v isti činovni red vse češke sodnike, katere bi bili preskočili za nemške kraje imenovani mlajši nemški kolegi. Stevilo takih čeških sodnikov se je parkrat vrtele krog stotine; nobeden se ni preskočil, ker so se taki nakani uprli vse češki poslanci brez razlike, starci in mladi, agrarci in tudi klerikaci!

Pri nas se skupnost državnih poslanec ne briga za take »malen-

kosti«, klerikalni listi niti ne omenjajo krivie, ki se gode domaćim sodnikom; ta tiha zveza z nemškimi interesimi se še maščuje bridko!

Sedaj vlada pripravlja novo službeno pragmatiko, po kateri bi imel časovni avancement veljati le do vštetege 8. činovnega reda, višje pa bi določevala zopet samovoljna kvalifikacija. Tak načrt je golo polovičarstvo in nenemškim narodnostim nastavljen past. Časovni, četudi počasnejši napredek veljaj splošno tako, kakor pri učiteljstvu srednjih učilišč! To je najpravičnejše vsem. Kdor je sposoben, naj napreduje po vrsti službenih let, kdor ne — kar bi razsodili sodniki —, pusti nadaljnje uradovanje! Samo tako ustavilo bi našim sodnikom pomaglo do pravičnega in njih preživljjanju potrebnega napredka; dokler ga ni, je pa prokleta dolžnost naših zastopnikov brigati se veselno, da domaći sodniki ne ostanejo vselej — uboge pare!

Finančni odsek.

(Seja dne 15. januarja.)

Predlog d. Tavčarja, da naj se učiteljstvu na meščanski šoli v Postojni dovoli vsaj draginjska dočlada, se zavrne. Sedaj omenjenemu učiteljstvu svetujejo, da si naj da plače po okraju določiti, potem pa se naj eventualno zateče do državnega sodišča.

Podpole visokošolem se sprejmejo z zneskom 5000 K. Akademiki naj skrbe, da ta podpora ne bo sinekura klerikalnih dijakov. V tem pogledu bo prav prišla časih kaka informacija iz akademičnih krogov, ker se ne more zahtevati, da bi govorje v Ljubljani morali razmere brez vsakih informacij poznati. Po nej zavabljanje nič ne pomaga. Ravno isto velja za ustanove!

Vprašanje glede višje dekliski šole v Ljubljani se odloži, dokler se ne da odsek popolno pojasnilo.

Muzejskemu društvu se dovoli podporo 2000 K, in sicer 1200 K za nazaj.

Pri podpori »Dramatičnemu društvu« se vname daljša debata. Dr. Lampe predlagata, da se naj napravi čez preteklost križ, tako da nima niti dežela kaj dati, niti društvo kaj dobiti.

dija od plamenov na ognjišču povzročenih rdečkastih svetlobnih efektov.

Ivan Tišov, znani zagrebški cerkevni slikar, je vposlal dvoje zelo obsežnih platen, »Pod javorom« — pastir in pastarica, Hrvata v bujnopisani narodni noši v senci košatega javora in »Bogočastje — Marija na tronu, krog nje skupine škofov, po božnikov in angelov — ki pa se moreta v tej okolici le slabo počutiti, kajti manjka jima vsega tistega, kar daje slikam pravi umetniški značaj. Pozna se jima že iz dalje, da so izšle izpod čopiča izurjenega slikarskega obrtnika. Za nešolan ukus je »Bogočastje« vsekakor lepa podoba, gostil lepša od prve, ki je brez življenja, brez duše.

Prav zelo obžalovati je, da je Angjeo Uvodić iz Splita poslal samo dve slike. Kajti kolikor moremo iz teh dveh povzeti, bi nam Uvodić moral pokazati prav izbornih stvari. Videti je dekorativni talent in prav dober slikar. Vsa njegova »Jesen«, ki pa bi morala imeti drugačen okvir, kaže tako. To je v zelenkasto, megleno, jesensko ozračje odeta krajina, spredaj stilizovan zavito drevo. Prav prikupljiva je tudi pomorska slika »Bragozzi«, dve ladji na rdečasti, v večernem mraku žareči mirni moraski gladi.

Vidović Emanuel, profesor na obrtni šoli v Splitu, je velezanimiva umetniška individualnost. Rojen leta 1870. v Polinu se je slikarstva učil

Lenačič in dr. Tavčar pobijata to čudno stališče, po katerem bi bilo 20.000 ravno toliko kolikor 25.000!

Predlog d. Kreka: postavka 12.000 K se črta, obenem se črta tudi pokritje s skupilom za lože. Deželnim odbor se pooblašča, da odstopa v bodoče »Dramatičnemu društvu« lože brezplačno.

Za preteklost se izplača, kar gre »Dramatičnemu društvu«, vendar se neka vsota pridrži kot kavcija za kurjavo, katero bo moralo društvo v bodoče redno plačevati.

Ti predlogi so bili sprejeti.

Pri »Glasbeni Matici« predlagata dr. Krek, da se dovoli letna podpora 2400 K in da se deželni odbor pozove, da naj glede ustanovitev konzervatorija v Ljubljani stopi v dogovor z vsemi merodajnimi činitelji.

Končni sklep: za podporo glasbe 6000 K.

Deželni zbori.

Prača »Hlas naroda« ve poročati, da bo vlada sklicala češki deželni zbor neglede na to, ali bodo češki — nemška pogajanja, ki prično v ponedeljek, imela uspeh ali ne. Vlada hoče dati strankam priliko, da sprengovore v deželnem zboru samem. Tudi jim hoče predložiti delavni program za deželni zbor.

Ogrska.

Khuenovih pogajanj s politiki, ki naj vstopijo v njegov kabinet, še vedno ni konec. V soboto so bile od jutra do včeraja same konference. V ponedeljek upa Khuen že predložiti cesarju ministarsko listo in v torek bodo novi ministri — če pojde vse Khuen po volji — zapriseženi. Ministrstvo se predstavi poslanski zbornicu v soboto dopoldne, magnatom pa v soboto popoldne.

Ljudska stranka bi rada spravila vse poslanice bivše koalicije v boji proti Khuenu, pa se ji to ni še posrečilo; grof Andrássy za sedaj o tem neče ničesar slišati.

Pogajanja glede zbljanja Justhove in Košutove stranke še vedno nimajo pravega uspeha. Težave še vedno tiče v vprašanju, kdo bo predsednik nove stranke.

Na Hrvaškem ne pričakujejo od Khuenove vlade nič dobrega; boje se, da bo nastala zopet nova era madjarizacije.

LISTEK.

Razstava hrvatskih umetnikov v Ljubljani.

(Konec.)

Meneghelli Dinčić Virgil iz Splita je razstavil samo tri oljnate podobe: na precej širok način stikano, izbornu uspelo studio dekliške glave, ki s svojimi rjavkastimi, vse preje nego živahnimi barvami kaže, da je njen stvaritelj hodil v šolo pri Rimljanih in Benečianih; nadalje precej na drobno, s kratkimi potezami izdelan portret dr. S., ki s svojimi sočnimi, živahnimi barvami priča, da je Meneghelli odpovedal uplivu laških šol in se posvetil slikarskemu načinu nemških umetnikov, in pa prav tako nadrobno in vestno izvršeno podobo »Golgata«: v višje sence odeta globoka dolina, obdana od visoko v sinje nebo vzpenjačo se strmin, katerih gornje robove zlati in rdeči zahajajoče solnce, poslednje svoje žarke v slovo pošiljajoče tudi onim trem samotnim: križem tam gori nad prepadom. Vrlo dobro karakterizirani portret in pa resnobno razpoloženje dihajoč podoba, ki sta lepi izprizevali Meneghelleve znanja, sta slikani pod uplivom nemških, dunajskih in draž-

danskih mojstrov. Škoda, da Meneghelli ni razstavil kaj več.

O Mirku Račkem iz Komoleca v Dalmaciji smo že govorili, ko smo ogledovali njegove izjedene. Že tedaj smo povedali, da je Rački romantična duša skoz in skoz. In prav takega se nam kaže v svojih oljniatih slikah. Rački narave ne mara takšne, kakršna je, je ne slika takšne, temveč jo poetizuje, poišče si iz nje samo to, kar je v njej dekorativnega. Pred vsem ga zanimajo lepa linearna, geometrična razmerja, živa, naravna plastika njegovim nameram naravnost nasprotuje. Saj njemu ni do tegega, da bi njegove slike učinkovale kakor izrezi iz narave, nasprotno, do tega mu je, da gledalec na mah spravi v romantično razpoloženje. Odtod ploščati značaj upodobljenih predmetov, odtod njegove pretežno mednarodne, prikupljive, mehke, ubrane barve, višnjeve, zelenkaste, mednarodne. In nasi je te njegove, med seboj precej slične podobe vzbujajo vtič marinarosti, nasi so včasih tudi preveč teatralne, v sebi hranijo in iz sebe sijajo vse polno razpoloženja, tih, tih, mirne, prikupljive ubrane, včasih so uprav neodoljive. Izvečine so to večja platna, vseskozi dekorativnega značaja. Ali slike Rački slike, »Vodnjak« je po perspektivi slabše vapel, ženske na slikah 82 in 83 so trde in neokretne. Učil se je Rački v Pragi pri svojem premovaljenem rojaku Bukovcu in na Dunaju pri Ungerju. Sledovi teh vplivov se je kažejo na sveži, sočni slike »Obrežje« — v poletnih zelenih barvah blesteče tolmušno obrežje in na sliki »Pri ognjišču«, ki je stu-

c

svojega ljubimca, in Scarpii v njej zbuja ljubosumnost, da bi zvedel, kar hoče ter da bi jo pridobil zase. Obenem se vrši velika cerkvena slavnost (v kontrast podlilih namenov Scarpii.) — Drugo dejanje se vrši v pisarni Scarpii, kateremu beriči javljajo, da beguncna pri slikarju Cavaradussija niso našli, a priveli so se boj slikarja. Med tem, ko se čuje s ceste slavnostna kantata, ki jo poje Tosca z velikim zborom, zasljiše Scarpii slikarja. Ker ne more zvesteti ničesar, izlepa, ga dá mučiti. Tosca, ki je prihiteila za ljubimec, po silnem duševnem boju in iz sočetja s Cavaradossijem, ki v mučenih bolestih strašno kriči, izda skrivališče Angelottija. Zato hoče Scarpii tudi Cavaradossija usmrtili, a Tosca ga prosi, naj ljubimca pomilosti. V plačilo hoče biti prefektova. A prefekt ji mora poprej napisati spremni list, da more s Cavaradossijem preko meje. Scarpii se dela, kakor da bi želji Tosce hotel ugoditi. Obeta jí, da bo slikar ustreljen le s slepini patronami, a v resnici naroči beričem, naj ustrele slikarja v istini. Potem napiše Scarpii za Tosco spremni list in jo hoče objeti. Tosca pa ga zabode in zbeži. — Tretje dejanje se vrši na trdnjavskem obzidju zgoraj zjutraj. Murio se poslavila od zivljenga, a Tosca mu pride povedat, da se njegovo usmrčenje izvrši le na videzno in da učeteča v svobodo. Vojaki pridejo z beriči, slikar se dela pogumnega, saj verjame, da ostane živ. Strel poči, Murio pada mrtev, a Tosca se smeje, ker meni, da Murio mrteve tako izvrstno glumi. A končno spozna strašno zmotno. Tedaj prihite beriči, da zgrabijo Tosco, ki je zabodila Scarpii. Toda Tosca puhi beriča od sebe ter se vrže v prepad. Glavne vloge pojde: Tosco ga Nortgarto, Muria g. Fiala, Scarpii g. pl. Vulaković. Ker je bila nabava te opere izredno draga, se vrši premijera pri zvišanih cenah za nepar - abonente.

— Slovensko gledališče. »Sebastijan veliki knez georgijski« je v soboto preej dobro napolnilo gledališče in je ta zabavna igra splošno priznana. Večerj so popoldne igrali »Revčka Andrejška«, zvečer pa so peli opereto »Umetniška kri«. Pri tej predstavi je debutiral gospod Motej v vlogi Torellija. Ta vloga je teška in pretežka za moči, kakrsne ima slovensko gledališče na razpolago. V igralskem curu se je Matej ni brez uspeha trdil, za zmago v pevskem oziru pa njegov glas ni dovolj močan. Kar se prestave sicer tiča, pa je bila pač nekoliko preveč popoldanska.

— Odbor društva »Pravnik« sklicuje po smislu društvenih pravil š. ob 7. do 10. redno glavno skupščino za letošnje leto na dan 28. januarja 1910 ob 8. zvečer v »Narodni dom« v Ljubljani.

— »Vseslovenska časnikarska zvezca« ima v petek 21. t. m. ob 8. zvečer v Pragi v restavraciji »v Brejsku« (1. nastopanje) svojo odborovo sejo s tem-tem dnevnim redom: 1. Posvetovanje o volitvah; 2. o kongresu v Sofiji in 3. svobodni predlogi.

— Roditeljski sestanek. Na e. kr. II. drž. gimnaziji se vrši v sredo, dne 19. januarja ob 6. zvečer v risalnici (I. nadstropja) drugi roditeljski sestanek, pri katerem dovrši gospod Šolski svetnik dr. J. Bezjak svoje predavanje o vprašanju, kako je srednješolsko mladino dovajati do zvestega izpolnjevanja njenih dolžnosti. K temu predavanju vladivo vabi častite starše, njih namestnike in prijatelje šolske mladine ravateljstvo.

— Tudi diamantni jubilej. Jutri 18. t. m. slavi naše orožništvo 60letnico svojega obstoja. 18. januarja časnikov. Za orožništvo se porabi na leto 25 milijonov 889.868 K. Orožnički so si pridobili neprecenljivih zaslug za človeško družbo, zato slavi že njimi njihov jubilej vsa poštena javnost.

— Popravek. Notica »Katehet na nemški šoli v Ljubljani« v sobotni številki našega lista se ima pravilno glasiti »Katehet na nanské šoli v Ljubljani«.

— Velika mednarodna maškarada, ki jo je v soboto priredila zveza tobačnih delavcev in delavk, je bila, kakor doslej že vsako leto, prav dobro obiskana in zabava je bila jako animirana. Velika dvorana »Narodnega doma« z vsemi stranskimi prostori vred je bila čisto polna. Maski so bile večinoma prav lepe in primerne naslovu maškarade. Orkester »Slovenske Filharmonije« je prav pridno sviral in veselo predpustno razpoloženje je trajalo skoro do ranega jutra.

— Zabavni večer Društva državnih pogodbenih uradnikov za Kranjsko v Ljubljani se je minulo soboto

v salonu »Međičanske pivaice« razvili v prav prijetno domačo zabavo. Občinstvo je došlo toliko, da je bila prva dvorana popolnoma zasedena — druga je bila določena za pleš. Za zabavo je bilo vsestransko preskrbljeno. Gospod Adamčič je pozagal, da je res izboren igralec na klavirju, pa tudi gosp. Šabec ni prav nič zaostal s svojo violino. Pevci gg. Jež, Stegnar, Stamear in Sever so svojo naložno rešili brez najmanjše hibe. Lahko bi se pokazali tudi na večjem odru. Za smeh sta skrbeli »Zanikarna deteljica« in »Oslova tovarisja«. Po polnoči se je razvila ples, katerega je mlada kri že komaj pričakovala. Četvorko je plesalo 32 parov. Na svidejne ob letu!

— Za telefonske naročnike. Poštno in brzjavno ravnateljstvo razglaša: Ker se je posebno v zadnjih letih takoreč udomačila navada, da se telefonski naročniki ne drže za vplačevanje naročnine določenih rokov, je c. kr. poštno in brzjavno ravnateljstvo primorano p. n. naročnike na izrečna določila § 22 uradnega seznama naročnikov, glasom katerih se morajo letne pristojbine (naročnina z dokladami, vzdrževalna na od pritisku in pristojbine za večkratni natis v seznamu) in sicer tekom prvih osem dni mesecev januarja in julija vsakega leta polletno vnaprej plačevati, v njih lastnem interesu s pripombo opozarjati, da se bode ob sedaj naprej za slučaj, da omenjene pristojbine ne bodo pravčasno vplačane, doličnega naročnika v smislu veljavnih predpisov brez predhodnega posebnega obvestila od prometa izključilo, nadalje izstoječe pristojbine izvršilnim potom s pomočjo finančne prokurature iztirjalno in po preteklu enega meseca dolično postaja popolnoma odneslo in v telefonski gruntovnici črta, tako da bode za slučaj, da bi bilo naročnika na zopetni otvoriti postaje ležeče, isto smatrati popolno novim in bi se torej morebitnega povračila svoječasno vplačane gradbenine ne moglo več dovoliti.

— Iz Borovnice se nam piše: v »Mladost« je bilo brati, kako vrlo napredujejo Čuki v telovadbi in da se jih je tudi že preej vpisalo med abstinentne. O kakem resnem gojenju telovadbe seveda še govora ni, pa tudi abstinentskemu gibanju je bilo hitro konec. Čuki so abstinentsko prisego prelomili, gotovo na veliko žalost svojih voditeljev. Ako vprašaš kakega skušenega abstinenta, zakaj je prisego prelomil, se ti zadebre: Permoy — ali bom jaz vodo pil? Res, lepa izobrazba!

Umrla je v Kamniku pri Preserjih ga Franciška Petelin rojena Maz i. — Umrl je v Zgornjih Domžalah inzar Anton Orehek. N. v. m. p.

— Gorenejce je v proslavo desetletnice svojega izhajanja izšel v posebni slavnostni obliku z jako raznovrstno in zanimivo vsebino.

— Litija podružnica »Slovenskega planinskega društva« ima svoj redni letni občni zbor prihodno soboto, dne 22. januarja 1910 ob 8. uri zvečer v gostilni gospe Haslinger v Litiji.

— Odbor Dolenjskega pevskega društva v Novem mestu naznanja sl. občinstvu da ima v sredo, dne 26. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih »Narodnega doma« svoj redni občni zbor s slednjim sporedom: 1. Nagovor predsednika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. poročilo preglednikov računov; 5. volitev novega odbora; 6. slučajnosti.

— »Sokol Sv. Kriz - Kostanjevica ima svoj redni občni zbor dne 30. t. m. ob 3. popoldne v kostanjeviški telovadnici. Isti dan ob 8. zvečer priredi Sokol dvoedansko burko »Trijek« in »Slovensko zavodno zavodništvu«, na kar se opozarjajo vsi člani, zlasti zunanj.

— Podružnica sv. Cirila in Metoda za Cerkle. Čatež je priredila v nedeljo, dne 9. t. m. veselico na Griču pri Brežičah, ki je privabilo toliko rodoljubov iz vseh krajev okolice, da so bili vsi prostori do zadnjega kotička zasedeni. Pozdraviti je dejstvo, da se je te veselice udeležilo v pretežni večini kmenečko ljudstvo. Veselico je otvorila z navdušenimi sedam gea Mara Tavčarjeva. Očetala je boje naših pradedev, ki so jih morali bojevati z divjimi Turki in je prešla nato na boje, ki jih mora bojevati danes slovenski narod v obrambo svojih narodnih mej. Navdušeni klici in pleskanje je pričalo, da njene besede niso bile izgovorjene zaman. — Razvila se je nato neprisiljena zabava. Čatežka dekleta so nastopila v narodnih nošah in so marljivo prodajala šopke, razglednice, narodne znake in številke za srečolov. Hvala kmenečkim dekletom! Posetili so nas tudi v lepem številu bratje Hrvatje in so nas zabavali z

lepo hrvaško posmijo. Čisti dohodek 160 K nas je napotil, da bomo odgovorili tudi mi Roseggerju. Čast in hvala vsem, ki so pripomogli do tako častnega uspeha!

— Iz Železnikov. Naš Sokol si je na svojem rednem občnem zbornu, ki se je ob mnogobrojni udeležbi vršil dne 8. t. m. v salonu br. Thalerja izvobil slednji odbor: starosta Iv. Demšar, podstarosta Jakob Dermota, načelnik Alojzij Demšar, blagajnik Franc Kosmelj st., tajnik Karel Dolenc. Odborniki: Karel Demšar, Bog. Helmich, Jakob Primožič, Matej Klopčič, Tomaž Megušar, Gab. Thaler. Namestnika: Peter Primožič in Jos. Luzznar. Preglednika računov: Josip Košmelj in Anton Hafner. Delegata »S. S. Z.« podstarosta Jakob Dermota in načelnik Alojzij Demšar.

— Trgovski ples se vrši dne 23. januarja v veliki dvorani Narodnega doma v Celju. Vabilo se so razposlala. Ako slučajno kdo ne bi vabil dobil, naj se takoj zglesi, ker se tu in tam kako na pošti zgubi. Torej na svidenje dne 23. t. m.

Nemškim Štajercem meščanskih šol! Ne le v Mürzuschlagu, tudi v Rottenmannu zahtevajo — Doppelburgerschule. Tedaj kar spet štiri nove meščanske šole za Gornji Štajer! Skoraj ga tu že ne bode zlepa kraje, kjer bi že ne imeli meščanske šole. — Kako pa na slovenskem Štajerskem??

— Tatvina v Slovenski Bistrici. V noči minulega petka je neki prenočevalcev pri Mihi Rasteigerju vloml v gostilniško sobo, iz katere je odnesel Rasteigerju 360 K in veliko žepno aro, natakarice Alojziji Dobnikar pa 200 K, zlato uro in dolgo srebrno poslačeno verižico. Tat je star krog 26 let ter je rekel, da je oskrbnik Rimskih topic.

— Oechsov stolec se giblje. Lastni somišljeniki so zadali Oechsu hud udarec. Ker jih njegovo ravnanje pri okrajni bolniški blagajni že dolgo časa ni ugajalo, sledili so slovenskemu trgovstvu, ki se je borilo za ustanovitev svoje bolniške blagajne, kateri pa vladu iz strahu za bolniško blagajno ni dovolila, ter ustanovili svojo lastno, gremjalno bolniško blagajno, s čimur izgubi on veliko število članov in se bodo s tem tudi njegovi dohodki skrivilje že prav tako, naj si bratei tudi enkrat med seboj posežejo v lase.

— Diamatna poroka. Zakonska Fr. in Ana Kužnik v Vidmu na Štajerskem sta poročena že 60 let. Svojo dijamatno poroko slavita v petek 21. t. m. v krogu svoje rodbine in svojih dragih.

— Tridesetletnica nemškega »šutrijejnja«. Letos slavi najljutješji in najnevarnejši naš sovražnik — nemški »šutrijejn« 30letnico svojega obstanka. Občinski svet graški je društveno vodstvo povabil, naj praznuje to slavnost v Gradeu. Društveni odbor je to povabilo sprejel ter sklenil, da se ima slavnostno zborovanje v proslavo društvene 30letnice vršiti letos o binkostih v Gradeu.

— Emissija 140.000.000 kron 4% avstrijske rente. Kakor že znano, ustanovila je avstrijska poštna hranilnica nov konzorcij za razprodajo nove emisije avstrijske kronske rente. V ta konzorcij je bilo sprejetih 22 avstrijskih bank in sicer 8 dunajskih in 14 v drugih glavnih deželnih mestih. Člen tega sindikata je tudi »Jadranska banka v Trstu«, katera sprejema že danes prijave debe nakupa in je v stanu — ker direktno participira na emisiji — prepustiti rento svojim klijentom na podlagi izredno kulantnih pogojev.

— »Sava«, društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov na Dunaju, priredi svoj IV. redni občni zbor dne 21. prosinca t. l. v lokalnih restavracijah »Čop« in »Lukšič«. Urojeni želenkov iz Brize, soprga državnega poslancega g. Vaclava Kotla.

— Aretovani uzmoviči. Zadnji čas je bilo po mestu pogosto pokradeno pred trgovinami razobčeno blago, ne da bi se bilo moglo priti storilcem takoj na sled. V četrtek se je pa vendar posrečilo zasačiti nepovabljenega posetnika. V Kolodvorski ulici je namreč bilo zvečer pred trgovino g. Davorinom Rovščkom ukradenih 6 trikotajnih, moška oblike in model za obliko. Policija je takoj začela s poizvedbami in kmalu po tativni je zasačil stražnik na Cesti na Rudolfov kolodvor tatu, ki je nesel ukraden obliko proti kolodvoru ter ga aretoval. Dogalo se je, da je nepridiprav Martin Bedene iz Zaplaz pri Veliki Loki na Dolenjskem. Poleg tega so dobili pri Bedenu tudi par spodnji hlači, katere je bil ukradel pred trgovino Ivan Zelezničar na Vodnikovem trgu, jagrove srajco, katero je bil ukradel pred trgovino g. Jožeta Olupe na Starom trgu in par čevljev, katere je ukradel pred trgovino Apolonije Strukljeve v Predernovi ulici.

Bedene je tudi sumljiv, da je meseca decembra lanskoga leta ukradel pred trgovino Gottfrida Götzla na Starem trgu nove hlače in površnik. Pred to tativino pa je prišel lisjak k Olupu ter mu izvabil srajco, klobuk in obliko s pretvezo, da je v službi pri trgovcu Kavčiču. Nadalje je bil v soboto aretovan na južnem kolodvoru ne posebno dobroglašni Ivan Knez iz Grosupljega, ker je pri »Bavarskem dvoru« ukradel spediterju Jožefu Škriju par vajeti ter se hotel odpeljati na Gorenjsko. Tudi 20letni hlapec Fran Leskovšek je prišel v zanko stražnika, ki ga je aretoval. Poleg tega se je pa še v njegovem začudenju dokazalo, da je svojemu gospodarju in gostilničarju na Dolenjski cesti pokradel več steklenje vina in hautek. Nekaj vina so našli še skritega v mrvi. Slednjič je se ujel še 45letni vagant Ivan Hren iz litijevskega okraja. Možak se je bil nameč vtihotapl v stanovanje cerkvenika pri sv. Peteru in skril. Cerkvenik je pa Hrena opazil in takoj izročil policiji. Ker je Hren zasedovan v policijskih listih, ga je zadel enaka usoda, kakor prejšnje tri poštenjake, namreč, da so ga izročili kompetentnemu sodišču.

— Velikomestno. 24letni trgovski sotrudnik Herman Hoppe je pred kratkim v Stuttgartu poveril 40.000 mark ter jo je neznamo kam odkuril. Hoppe je 175 cm visok, vitkega stava, ima majhne črne brke in zlatom plombovane zobe, je elegantne, prikupljive zunanjosti ter govori nemško v severonemškem narečju. Popihal jo je baje v inozemstvo. Njegovo sliko ima tudi mestna policija ljubljanska.

— Izpod policijskega nadzorstva iz St. Pöltna je pobegnil 38letni Jožef Helm in sicer po izvršitvi neke tativne predkazovan, med tem je prešel enkrat zaradi budodelstva ropa 10 let ječe. Kjer bi se ta nevarni element pojabil, naj se ga takoj naznani najbližjiem varnostnemu oblastvu! Priponiti je, da se je odpeljal na Kranjsko.

— Onesvestil se je v soboto po notici na Mestnem trgu 37letni sedlarški pomočnik Fran Levičnik, rodom iz Kamnika. Le tega je peljal baje Ivan Sušteršič v dejelno bolničko, kjer ga niso sprejeli. Ko ga je potem privadel do Mestnega trga, se mu je zgrudil na tla. Prenešli so ga na osrednjo policijsko stražnico, potem pa na odredbo policijskega zdravnika g. dr. Illnerja z rešilnim vozom prepeljali v dež. bolničko.

— V Grubarjev prekop je hotel v soboto zvečer navidezno skočiti z mosta 48letni brezposelní delavec Anton Zalar rodom iz Vrbice. Prijel se je za mostno ograjo ter začel kričati, da mu ni več živeti in da mora v vodo. Seveda se je pri tem prizorju načrhalo mnogo občinstva, in ko je prišel nalice mesta tudi stražnik in se uveril, da je Zalar močno okajan, ga je aretoval in s tem napravil konec zavade.

— Delavsko gibanje. V soboto se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 70 Macedoncev in 47 Hrvatov, nazaj pa je prišlo 40 Hrvatov. V Ljubljano je šlo 10 rudokopov, na katerih je izgubil rjavo listino z dve načini bankovcem po 10 K.

— Oni gospod, ki je v soboto zvečer na veselicu v gostilni pri »Putrichu« na Dolenjski cesti odnesel suknjo, se poziva, naj jo prinese nazaj v omenjeno gostilno, sicer bo imel pri sodnji neprilike.

Drobne novice.

Očerk dr. Čobk in ki so ga dali v znanstveno raziskavo dr. Friedjungu.

— Proces Janine Borowske. Zasiljevanje obtoženke se je v soboto nadaljevalo. Tisti senzacij,

Zlata resnica.

Fran plem. Šuklje, nekdanji svobodomislec, danes klerikalni željni glavar kranjski, je v »Letopisu Slovenske Matice v letu 1877 na strani 54. zapisal naslednje besede:

»Celo pri najbolj izobraženih ljudeh je to kaj prav navadnega, da izpreminjajo svoja načela (politična), da zapustijo svoje prijatelje in somišljenike ter sramotno pobegnejo v nasprotni tabor. To se godi iz dvojnega vzroka: Ali ni bilo pri njih onega pravega prepričanja, katero izvira le iz resnega premišljavanja in preudarjanja, katero je nasledek temeljnih studij in mnogovrstnih skušenj, in potem je begunstvo nasledek duševne plitvosti in površnosti; ali pa so ti uskok predugačili svoje mnenje le iz materialnih razlogov, iz grde sebičnosti, iz nizke častilakomnosti, in potem izvira nihov odpad iz podlosti in nemoralnosti.«

Tako je Fran plem. Šuklje – obsodil samega sebe.

Poslano.*

gospodu Antonu Verováku, gledališčnu igralcu tu.

Podpisana si usojava Vas vladino vprašati, kako nameravate napram slovenski javnosti opraviti svoj včerajšnji surov napad na »Sokolek« kakor tudi psovke, katere ste blagovili izraziti na vse narodno čuteče. 226

Josip Miklavec Vekoslav Kotek

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor dočaka začet.

Meteorološko poročilo.

Vsišna nad morjem 300-2. Srednji zračni tlak 730-9 mm.

Januarica	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
15. 2. pop.	739 3	-0 9	sl. jvzhod	jasno	
9. zv.	739 3	4 5	"	"	
16. 7. zj.	742 4	-4 5	sr. svzvod	"	
*	2. pop.	741 6	1 1	slab jug	pol oblač.
*	9. zv.	741 1	-2 2	sl. svzvod	jasno
17. 7. zj.	739 3	-6 8	sl. sever	m gla	

Srednja predvčerajšnja temperatura 36, norm -2° in včerajšnja -19, norm -25. Padavina v 24 urah 0 mm in 0 0 mm.

Zahvala.

Za mnoge dokaze sočutja ob bolezni in smrti naše nepozabne soproge oziroma matere, stare matere in sestre

Elizabete Žitko roj. Sedmak

izrekamo za izraze prijateljskega sočutja najšrejšo zakvalo.

Posebno se še zahvaljujemo čast. duhovščini, darovalcem prekrasnih vencev, blagim ženam za častno spremljstvo s svečanimi ob rakvi ter vsem, ki so blago pokojnico spremili k včemu počitku.

Verd pri Vrhniku, 17. januarja 1910. 225
Žalujodi ostali.

Razne prevode

Iz nemščine v slovenščino cirkularjev, pisem in drugih uskov oskrbi **čeme** v tej stroki izvedba uradnik.

Naslov v upravnosti »Slovena Naroda«.

Ura z verižico samo 2 kroni.

Zaradi nakupa velike množine ur razpoložila šleska razpoložiljalnika: prekrasno pozlačeno, 36 ur idočo preciznijo uro na sidro, z lepo verižico za samo 2 - kakor tudi triletnim pismenim jamstvom. — Po povzetju razpoložila

Praskoldenska razpoložiljalnica

A. Gelb v Krakovu št. 43. NB. Za neugajajoče denar nazaj. 210

Trgovski potnik

za dnevno potovanje za provizijo ali za f-k-nu plačo se sprojme pri praskoldenski trgovini z ukonem C. M. Simsek, Praga, Melantrichova ulica št. 8.

Ponudbe na upravnosti »Slovena Naroda« 223

Priporočamo našim gospodinjam pravi : FRANCKOVY: kavni pridatek iz zagrebške tovarne.

d. Zago II. T 120. 6:31. V.

Fine domače 222

kislo zelje

prodaja in razpoložila v sodčkah od 50 kg naprej
fordka J. Kuštan
v Kranju (Gorenjsko).

Spreten prodajalec

pri kranjskih špecerijskih odjemalcih uveden, ima priliko,

da ustanovi agenturo

tudi brez lastne glavnice.

Ponudbe v nemškem jeziku na upravn. »Slov. Naroda« pod »Gutes Geschäft«. 220

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor dočaka začet.

Josip Miklavec Vekoslav Kotek

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor dočaka začet.

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

321

322

323

324

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335